Turvallisuuslautakunta

Aika	18.11.2026 klo 12:00 -
Paikka	Ristonmaan keskuspaloasema, Salontaipaleentie 6, Johtokunnan huone sekä Teams

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Asp-Dalfidan Katri	puheenjohtaja
	Kokko Sari	varapuheenjohtaja
	Ahlgren Jyrki	jäsen
	Aho Hannu	jäsen
	Hautamäki Hanna	jäsen
	Jäntti Sinikka	jäsen
	Kiiskinen Kari	jäsen
	Kovanen Anne	jäsen
	Krook Anu	jäsen
	Kyrö Mika	jäsen
	Lilja Katri	jäsen
	Mäki Tapani	jäsen
	Suuronen Ilari	jäsen
Muu	Mensala Ville	esittelijä,pelastusjohtaja, toimialajohtaja
	Saarelainen Seija	pöytäkirjanpitäjä, hallintopalvelupäällikkö
	Hirsjärvi Irma	aluehallituksen edustaja
	Leppä Lasse	vt. hyvinvointialuejohtaja
	Ylälehto Jani	aluehallituksen puheenjohtaja
	Oksanen Simo	riskienhallintajohtaja
	Paahto Marena	sosiaalihuollon johtaja
	Kinnunen Kati	johtajaylilääkäri
	Ervasti Tytti	vs. johtajaylihoitaja
	Suntioinen Aija	talousjohtaja
	Peränen Nina	palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
46	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
47	Pöytäkirjan tarkastus	4
48	Työjärjestyksen hyväksyminen	5
49	Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2027 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030	6
50	Ajankohtaiset asiat	13
51	Neljännesvuosikatsaus 1-9/2026 ja asiakas- ja potilasturvallisuuden katsaus	14
52	Osallisuus- ja kumppanuusohjelma 2026-2029	20
53	Muut asiat	24
54	Ilmoitusasiat	25

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

46
Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 150 ja 151 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti turvallisuuslautakunnan jäsenille 12.11.2026.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

47
Pöytäkirjan tarkastus

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 169 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti. Toimielin valitsee jokaisessa kokouksessaan kaksi läsnä olevaa jäsentä tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 23.11.2026 mennessä.

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Jyrki Ahlgrenin ja Hannu Ahon sekä varalle Hanna Hautamäen ja Sinikka Jäntin.

Päätös

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

48
Työjärjestyksen hyväksyminen

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityksen mukaisesti.

Päätös

Turvallisuuslautakunta § 42 21.10.2026
Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

49
Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2027 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030

Turvallisuuslautakunta 21.10.2026 § 42

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen, p. 040 158 9985

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialuelain (611/2021) 115 §:n mukaisesti aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Keski-Suomen hyvinvointialueen taloussuunnitelman tasapainottaminen ulottuu vuoteen 2030 arviointimenettelyn yhteydessä laaditun talouden sopeuttamisen toimenpideohjelman mukaisesti.

Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–2030 valmistelu käynnistyi keväällä. Aluehallitus antoi vuoden 2027 talousarvion valmistelun suunnitteluohjeet kokouksessaan 16.6.2026, ja talousarvion valmistelun tilannetta on käsitelty aluehallituksessa syyskuun aikana. Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys julkaistiin 6.10.2026.

Talous

Keski-Suomen hyvinvointialueen taloussuunnitelma perustuu arviointimenettelyn yhteydessä hyväksyttyyn talouden sopeuttamisen toimenpideohjelmaan ja arviointiryhmän määrittelemään nettokäyttökustannusten kehitysuralla pysymiseen. Arviointiryhmä arvioi hyvinvointialueen taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset järjestää lakisääteiset palvelut ja totesi alueella olevan edellytykset selvitä tehtävistään edellyttäen, että hyväksytty talouden sopeuttamisen toimenpideohjelma toteutetaan suunnitellusti. Valtiovarainministeriö päätti 4.9.2026 arviointimenettelyn ilman aluejakoselvityksen käynnistämistä, mutta edellytti hyvinvointialueen toteuttavan arviointiryhmän esittämää talouden kehitysuraa sekä kattavan kertyneet alijäämät vuoden 2030 loppuun mennessä.

Taloussuunnitelman tavoitteena on vakauttaa talous ja kattaa taseeseen kertyneet alijäämät vuoden 2030 loppuun mennessä. Vuoden 2027 talousarvio on 31,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen, ja myös suunnitelmavuodet 2028–2030 ovat ylijäämäisiä. Talouden tasapainottaminen perustuu palvelurakenteen uudistamiseen, kustannusrakenteen sopeuttamiseen käytettävissä olevaan rahoitukseen, palveluverkon kehittämiseen, toiminnan tuottavuuden parantamiseen sekä digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämiseen. Suunnitelman mukaan hyvinvointialueen aiempina vuosina kertynyt alijäämä katetaan kokonaisuudessaan vuoteen 2030 mennessä.

Taloussuunnitelman keskeiset tunnusluvut

Taloussuunnitelmassa on huomioitu väestön palvelutarpeen kehitys, valtion rahoituksen arvioitu kehitys, hyvinvointialueindeksin mukainen kustannustason nousu, palkkaratkaisujen vaikutukset sekä palvelurakenteen, palveluverkon ja toimintamallien uudistamiseen perustuvat sopeuttamistoimenpiteet.

Vuoden 2027 talousarvion toimintakate on -1 255,4 miljoonaa euroa ja valtionrahoitus 1 323,2 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämä talousarviossa on 31,0 miljoonaa euroa. Vuosien 2028–2030 ylijäämät ovat 65,3 miljoonaa euroa, 96,1 miljoonaa euroa ja 111,7 miljoonaa euroa, mikä mahdollistaa kumulatiivisen alijäämän kattamisen vuoden 2030 loppuun mennessä.

Talousarvioon sisältyvät sopeuttamistoimenpiteet

Vuoden 2027 talousarvio sisältää yhteensä noin 61,3 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteet. Suurimmat vaikutukset kohdentuvat sosiaali- ja terveyspalveluihin (48,5 miljoonaa euroa), konsernipalveluihin (11,7 miljoonaa euroa) sekä pelastustoimeen (1,0 miljoonaa euroa). Toimenpiteet muodostuvat palvelurakenteen keventämisestä, palveluverkon muutoksista ja toimintamallien uudistamisesta ja tehostamisesta. Vaikutukset kohdentuvat henkilöstöön, ostopalveluihin, tilankäyttöön, hankintoihin ja toimintaprosesseihin. Tavoitteena on hillitä kustannuskehitystä, parantaa toiminnan kustannusvaikuttavuutta ja turvata lakisääteiset palvelut käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa.

Vuoden 2027 talousarvioon sisältyvien toiminnan uudistusten ja talouden sopeuttamistoimenpiteiden vaikutuksia henkilöstöön on käsitelty yhteistoimintamenettelyssä. Yhteistoimintaneuvottelut päättyvät alustavan aikataulun mukaan 10.11.2026.

Toimialojen katsaukset 2027

Konsernipalveluiden toiminta painottuu vuonna 2027 arviointimenettelyn toimenpideohjelman toimeenpanoon, hallinnon ja tukipalveluiden tuottavuuden parantamiseen sekä tiedolla johtamisen vahvistamiseen. Keskeisiä toimenpiteitä ovat tilankäytön tehostaminen, tukipalveluiden toimintamallien uudistaminen, hankintojen kehittäminen sekä digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen. Samalla jatketaan raportoinnin kehittämistä sekä varmistetaan palvelutuotannon tarvitsemat tukipalvelut. Toimialan talousarvio sisältää noin 11,7 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteet.

Pelastustoimen toimialan vuoden 2027 keskeisiä tavoitteita ovat lakisääteisen palvelutason turvaaminen, toimintavalmiuspuutteiden korjaaminen sekä varautumisen vahvistaminen muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Toiminnan painopisteenä ovat Jyväskylän Savelan ja Keuruun uusien 24/7-valmiuden kärkiyksiköiden käyttöönotto sekä palvelutason turvaaminen koko maakunnan alueella. Samalla toteutetaan noin 1,0 milj. euron sopeuttamistoimenpiteet muun muassa varallaolojärjestelyjä, sijaiskäytäntöjä ja kustannusrakennetta uudistamalla.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan toiminnan painopisteenä on vuonna 2026 toteutettujen palvelurakenne- ja palveluverkkouudistusten vakiinnuttaminen sekä arviointimenettelyn toimenpideohjelman määrätietoinen toimeenpano. Palveluja uudistetaan vahvistamalla ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluja, kotiin vietäviä palveluja, digitaalista asiointia sekä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalveluiden integraatiota. Toiminnan tavoitteena on parantaa palvelujen vaikuttavuutta, kohdentaa palvelut entistä paremmin asiakastarpeen perusteella sekä varmistaa lakisääteisten palvelujen järjestäminen käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa. Vuoden 2027 talousarvio sisältää noin 48,5 milj. euron sopeuttamistoimenpiteet. Keskeisiä kehittämiskohteita ovat omahoitaja- ja omalääkärimallin laajentaminen, ikääntyneiden palvelurakenteen keventäminen, lastensuojelun raskaiden palvelujen käytön vähentäminen sekä hoito- ja palveluketjujen sujuvoittaminen koko palvelujärjestelmässä.

Investointisuunnitelma

Hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelmaa koskeva esitys tulee toimittaa hyväksyttäväksi kalenterivuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle. Investointisuunnitelman ensimmäinen vuosi on sitova ja muut vuodet ohjeellisia.

Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää

ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet.

Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmista. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointien ja niitä vastaavien sopimusten lisäksi suunnitelmassa tulee esittää kuvaus investointien rahoittamisesta pitkäaikaisilla lainoilla, omaisuuden luovutuksilla, vuosikatteella ja investointeihin kohdistuvilla tuilla.

Hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa, eli lainanottovaltuuden perusteella otettavaksi suunnitellun lainarahoituksen sekä mahdollisen muun rahoituksen tulee kattaa suunnitelman sisältävät menot. Saatuaan hyvinvointialueen investointisuunnitelman sosiaali- ja terveysministeriö ja vastaavasti sisäministeriö hyväksyy tai hylkää suunnitelman. Investointisuunnitelma käsitellään kokonaisuutena, eli yksittäisiä hankkeita ei käsitellä, hyväksytä tai hylätä.

Päivitetty esitys Keski-Suomen hyvinvointialueen vuosien 2027–2030 investointisuunnitelmaksi sekä esitys vuosien 2028–2031 investointisuunnitelmaksi on liitteenä. Keski-Suomen hyvinvointialueen vahvistettu lainanottovaltuus vuodeksi 2027 on nolla euroa. Investointien rahoitukseen voidaan käyttää lainan lisäksi myös tulorahoitusta, ts. talousarvion vuosikatetta. Investointisuunnitelmien rahoitus esitetään tulorahoituksesta.

Talousarvioesityksen käsittely

Talousarvioesitystä käsitellään toimielimissä loka-marraskuun aikana, ja ne antavat lausuntonsa esitykseen marraskuussa.

Aluevaltuuston info hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä pidettiin 6.10.2026. Aluevaltuusto käy lähetekeskustelun talousarvioesityksestä 10.11.2026.

Käynnissä olevat yhteistoimintaneuvottelut päättyvät alustavan aikataulun mukaan 10.11.2026.

Turvallisuuslautakunta § 42 21.10.2026
Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

Aluehallituksen talousarvioseminaari pidetään 24.–25.11.2026, ja aluehallitus antaa talousarvioesityksensä 25.11.2026. Aluevaltuusto käsittelee talousarvion kokouksessaan 8.12.2026.

Yhteenveto

Turvallisuuslautakunta kuulee taloussuunnittelupäällikkö Tiina Högnabban esityksen hyvinvointialuejohtajan vuoden 2027 talousarviosta ja toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2027–2030. Turvallisuuslautakunta keskustee lausuntoon sisällytettävistä asiakokonaisuuksista. Lautakunta antaa lausuntonsa 18.11.2026 pidettävässä kokouksessa.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksen 2027 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2027–2030.

Asian kokouskäsittely

Taloussuunnittelupäällikkö Tiina Högnabba esitteli hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksen 2027 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2027-2030 klo 15.00-15.22. Hän poistui kokouksesta klo 15.39 ennen päätöksentekoa.

Anne Kovanen poistui kokouksesta klo 15.12 ennen päätöksentekoa.

Simo Oksanen poistui kokouksesta klo 15.43 ennen päätöksentekoa.

Irma Hirsjärvi poistui kokouksesta klo 15.59 ennen päätöksentekoa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026
891/02.00.00/2026

Valmistelija pelastusjohtaja Ville Mensala p. 040 3360 680

Selostus asiasta **Yleistä**

Turvallisuuslautakunta § 42 21.10.2026
Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

Turvallisuuslautakunta kuuli taloussuunnittelupäällikkö Tiina Högnabban esityksen hyvinvointialuejohtajan vuoden 2027 talousarviosta ja toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2027–2030 ja keskusteli lausuntoon sisällytettävistä asiakokonaisuuksista.

Yhteenveto

Turvallisuuslautakunnan lausunto on valmisteltu edellisessä kokouksessa käydyn keskustelun pohjalta.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä

Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta antaa liitteen mukaisen lausunnon hyvinvointialuejohtajan vuoden 2027 talousarvioesityksestä.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Liitteet

Liite 1	Turvallisuuslautakunnan lausunto hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen 2027 ja taloussuunnitelmaan 2027 - 2030, luonnos
Liite 2	Hyvinvointialuejohtajan esitys, talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2030
Liite 3	Keski-Suomen hyvinvointialue päivitetty investointisuunnitelma 2027-2030
Liite 4	Keski-Suomen hyvinvointialue investointisuunnitelma 2028-2031
Liite 5	Hankintasuunnitelma-2027

Oheisaineisto

Vammaisneuvoston lausunto hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä 2027 sekä taloussuunnitelmasta 2027-2030, 19.10.2026

Vanhusneuvoston lausunto hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen 2027 ja taloussuunnitelmaan 2027-2030, 15.10.2026

Turvallisuuslautakunta	§ 42	21.10.2026
Turvallisuuslautakunta		18.11.2026

Nuorisovaltuuston lausunto hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen 2027 ja taloussuunnitelmaan 2027-2030, 29.10.2026
Palveluntuottajien ja yrittäjien lausunto hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen 2027 ja taloussuunnitelmaan 2027-2030, 19.10.2026

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

50
Ajankohtaiset asiat

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

1. Pelastustoimen ajankohtaiskatsaus
   pelastusjohtaja Ville Mensala

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta merkitse ajankohtaiset asiat tiedoksi.

Päätös

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

51
Neljännesvuosikatsaus 1-9/2026 ja asiakas- ja potilasturvallisuuden katsaus

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026
628/02.00.02/2026

Valmistelija

talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 185 9985
riskienhallintajohtaja Simo Oksanen p. 040 552 1263

Selostus asiasta

Yleistä

Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen vuoden 2026 talousarvion kokouksessaan 9.12.2025 (§ 99) ja aluehallitus sitä tarkentavan käyttösuunnitelman kokouksessaan 10.2.2026 (§ 32). Kevään 2026 muutostalousarvion aluevaltuusto hyväksyi kokouksessaan 9.6.2026 (§ 40).

Vuoden 2026 toiminnasta ja taloudesta raportoidaan aluehallitukselle ja aluevaltuustolle siten, että

- neljännesvuosikatsaukset käsitellään päätösasioina aluehallituksessa ja aluevaltuustossa
- talouden sopeuttamistoimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosikatsausten yhteydessä
- kuukausiraportit toimitetaan aluehallitukselle tiedoksi sähköiseen kokoushallintaan kuukausittain.

Neljännesvuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa: tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.

Talous

Tammi–syyskuun toteuma osoittaa talouden kehittyneen sekä jaksotettua talousarviota että edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa paremmin. Tilikauden tulos on katsauskauden lopussa 19,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen, mikä on 26,4 miljoonaa euroa kaudelle jaksotettua talousarviota parempi. Vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin tulos oli 44,2 miljoonaa euroa alijäämäinen, joten tulos on parantunut noin 63,4 miljoona euroa edellisvuodesta.

Talousarviota parempi tulos muodostuu sekä toimintatuottojen että toimintakulujen kehityksestä. Toimintatuotot ylittävät jaksotetun talousarvion noin 11,9 miljoonalla eurolla, ja samalla toimintakulut alittavat talousarvion noin 9,6 miljoonalla eurolla. Toimintakate on näin ollen 21,5 miljoonaa euroa kaudelle jaksotettua talousarviota parempi ja noin 31,8 miljoonaa euroa vahvempi kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana.

Koko vuoden 2026 tulokseksi ennustetaan 12,5 miljoonan euron ylijäämää, mikä on 8,4 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Ennusteen paraneminen perustuu pääosin konsernipalveluiden toimintakatteen myönteiseen kehitykseen sekä rahoituskulujen 2,5 miljoonan euron alitukseen.

Ulkoisten toimintakulujen ennakoidaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisesti. Palvelujen ostojen kustannuskehitys muodostaa kuitenkin loppuvuoden merkittävimmän taloudellisen riskin. Talouden selvästi edellisvuotta vahvempi kehitys antaa hyvän lähtökohdan koko vuoden tulostavoitteen saavuttamiselle.

Sopeuttamistoimenpiteitä on toteutunut syyskuun loppuun mennessä 34,9 miljoonaa euroa eli 60 prosenttia koko vuoden 58,5 miljoonan euron tavoitteesta. Toteuma on jäljessä jaksotetusta tavoitteesta erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa, joten loppuvuoden toimenpiteiden toteutuminen on ennusteen toteutumisen kannalta keskeistä.

Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Keski-Suomen hyvinvointialueen talous on kehittynyt tammi–syyskuussa 2026 myönteisesti. Kauden tulos oli 19,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja 63,4 miljoonaa euroa edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa parempi. Toimintakulut vähenivät edellisvuodesta 27,3 miljoonaa euroa, mutta palvelujen ostoihin liittyy edelleen loppuvuoden merkittävin taloudellinen riski.

Valtiovarainministeriö päätti syyskuussa hyvinvointialueen arviointimenettelyn ilman aluejakoselvityksen käynnistämistä. Talouden tasapainottaminen kuitenkin jatkuu, ja tavoitteena on kattaa aikaisempina vuosina kertyneet alijäämät vuoden 2030 loppuun mennessä. Tämä edellyttää päätettyjen uudistusten johdonmukaista toimeenpanoa ja vaikutusten jatkuvaa seurantaa.

Palveluverkon muutokset ja toimintamallien uudistaminen ovat edenneet suunnitellusti. Hoidon jatkuvuutta ja palveluketjuja on kehitetty, palvelujen integraatiota vahvistettu ja ostopalveluja siirretty harkitusti omaan tuotantoon. Fokus-toimintamalli tukee toiminnan ja talouden yhteistä tilannekuvaa, ja johtamisjärjestelmän uudistusta valmistellaan vuoden 2027 alkuun. Loppuvuoden painopisteenä on varmistaa sovittujen toimenpiteiden toteutuminen, myönteisen talouskehityksen jatkuminen sekä sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen saatavuus.

Konsernipalveluiden toimialajohtajan katsaus

Konsernipalveluiden tarkastelujaksoa ovat määrittäneet talouden tasapainottaminen, palveluverkkoratkaisujen toimeenpano,

arviointimenettelyn toimenpiteet, hankintalain uudistus sekä vuoden 2027 talousarvion ja johtamisjärjestelmän valmistelu.

Palveluverkko 2.0:n toimeenpano on edennyt pääosin suunnitellusti. Tilankäytön ja tukipalvelujen tehostamisella arvioidaan saavutettavan vuodelle asetetut säästötavoitteet. Hankintalain uudistukseen on valmistauduttu omistus- ja hankintajärjestelyillä, joiden tavoitteena on turvata palvelujen jatkuvuus ja huoltovarmuus. Samalla rahoitukseen liittyvää edunvalvontaa ja muutoksenhakuprosesseja on jatkettu.

Vuoden 2027 talousarvioon ja johtamisjärjestelmän uudistamiseen liittyvät yhteistoimintaneuvottelut ovat käynnissä. Uuden johtamisjärjestelmän on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alussa. Konsernipalveluiden henkilöstömäärä on pysynyt lähes ennallaan. Tammi–syyskuun toimintakate toteutui 20,7 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota parempana, ja koko vuoden osalta toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 5,9 miljoonaa euroa muutettua talousarviota paremmin.

Pelastustoimen toimialajohtajan katsaus

Pelastustoimen lakisääteiset palvelut ovat toteutuneet tammi–syyskuussa 2026 suunnitelmallisesti ilman merkittäviä poikkeamia. Pelastustoiminnan tehtävämäärä on kasvanut hieman edellisvuodesta. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut ovat edenneet käytettävissä olevien resurssien mukaisesti, mutta määräaikaisia palotarkastuksia on jouduttu priorisoimaan uuden tietojärjestelmän käyttöönoton valmistelun vuoksi. Varautumisen ja väestönsuojelun painopisteinä ovat olleet evakuointisuunnittelu, henkilöstön koulutus, viranomaisyhteistyö ja valmiusharjoittelu.

Pelastustoiminnan palvelut on tuotettu minimimitoituksella, eikä ylityökertymä ole kasvanut. Jyväskylän alueen toimintavalmiuden puutteiden korjaamista valmistellaan, ja onnettomuuksien ehkäisyn palveluissa on edelleen kahden henkilötyövuoden resurssivaje. Lisäksi Itäisen yhteistyöalueen pelastuslaitosyhteistyötä kehitetään arviointiryhmän suositusten mukaisesti.

Tammi–syyskuun toimintakate toteutui hieman jaksotettua talousarviota parempana, ja koko vuoden talouden ennakoidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Vuoden 2026 sopeuttamistoimenpiteiden 0,48 miljoonan euron säästötavoitteen arvioidaan toteutuvan täysimääräisesti.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialajohtajan katsaus

Sosiaali- ja terveyspalveluissa tammi–syyskuu 2026 on ollut laajojen rakenteellisten muutosten toimeenpanon aikaa. Painopisteinä ovat olleet palveluverkkopäätösten toteuttaminen, toimintamallien uudistaminen, arviointimenettelyn toimenpiteet sekä vuosien 2026–2030 talouden

tasapainottaminen. Palveluverkon muutokset ovat edenneet alkuvuoden viiveestä huolimatta pääosin suunnitellusti.

Toimialan toimintakate oli tammi–syyskuussa 722,5 miljoonaa euroa ja toteutui noin 0,4 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota parempana. Toimintakulut olivat kolme prosenttia edellisvuotta pienemmät ja toimintatuotot kymmenen prosenttia jaksotettua talousarviota suuremmat. Henkilöstökulut ovat alittaneet talousarvion, mutta asiakaspalvelujen ostoihin liittyy edelleen ylitysriskejä. Sopeuttamistoimenpiteillä on saavutettu 23,1 miljoonan euron säästöt, mikä vastaa 79 prosenttia kaudelle jaksotetusta tavoitteesta. Koko vuoden säästötavoite pyritään saavuttamaan suunnitelluilla ja korvaavilla toimenpiteillä.

Toiminnan kehittämisessä painottuvat palveluketjujen sujuvuus, palvelujen integraatio, kustannusvaikuttavuus ja tiedolla johtaminen. Ostopalveluja on siirretty omaan tuotantoon, asiakaskohtaisten päätösten kustannusvaikutusten seurantaa on vahvistettu ja Fokus-raportointimalli tukee toiminnan ja talouden kokonaisohjausta. Loppuvuoden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää päätettyjen toimenpiteiden täysimääräistä toteuttamista, tiivistä talouden seurantaa ja määrätietoista arjen johtamista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Strategisen tason riskejä tai erityisen merkittäviä sisäisellä valvonnalla havaittuja poikkeamia ei vuosineljänneksellä tunnistettu.

Kokonaisuutena arvioiden taloudelliset ja toiminnalliset riskit ovat hallinnassa. Talousarvion toteutumisen näkökulmasta palvelu- sekä materiaalihankintojen kysynnän kasvu, sekä globaali hintojen nousu aiheuttaa kustannusriskin.
Ajoittaista jonoa palveluun pääsyyn on havaittu ikääntyneiden ja perheiden palveluissa, sekä yksittäisissä hoitoryhmissä erityistason operatiivisella palvelualueella.

Taloudellisena riskinä tunnistetaan myös Keski-Suomen sairaanhoitopiirille myönnetyn valtionavustuksen mahdollinen takaisinperintä. Keski-Suomen hyvinvointialue on tehnyt takaisinperintäpäätöksestä oikaisuvaatimuksen.

Valvovan viranomaisen selvityspyyntöihin tai omavalvonnallisesti selvitettäviin asioihin annettiin vastaukset määräajassa. Tavanomaisesta poikkeavaa valvontaa, tai uutta uhkasakon uhkaa ei ole asetettu.

Asiakas- ja potilasturvallisuuden katsaus

Asiakas- ja potilasturvallisuuden osalta merkittäviä muutoksia ei vuosineljänneksen aikana tapahtunut. Poikkeamia ilmoitettiin vuoden alusta alkaen 24 034 kappaletta, määrä on vähentynyt noin 5,5 prosenttia verrattuna edellisvuoden vastaavaan aikaan. Positiivisten

havaintoilmoitusten määrä on kasvanut, niitä tehtiin yhteensä 779. Yleisimmin turvallisuuspoikkeamista ilmoitettiin lääke- ja nestehoitoon liittyen, kuten lääkkeiden jakovirheistä. Seuraavaksi eniten tapaturmista tai onnettomuuksista, joissa useimmin toistuvia tapahtumia olivat asiakkaan tai läheisen henkilökuntaan kohdistama väkivalta- tai sen uhkatilanne.

Vakavien vaaratapahtumien tutkintoja päättyi 18, havaintojen perusteella erityistä huomiota tulisi kiinnittää perehdyttämiseen ja osaamisen varmistamiseen, hoitosuunnitelmien laatimiseen, sekä potilastietojen kirjaamiseen.

Asiakas- ja potilasturvallisuuden vahvistamiseksi tehtyjä toimenpiteitä ovat mm. henkilöturvallisuus -toimintakorttien laatiminen, suurimpiin yksiköihin perustetut turvallisuustyöryhmät, sekä ohjaus poikkeamailmoitusten hyödyntämiseen osana yksiköiden turvallisuustyötä.

Hankintasuunnitelman toteutuminen

Keski-Suomen hyvinvointialueen vuoden 2026 hankintasuunnitelman mukaisia hankintoja valmistellaan ja toteutetaan suunnitellusti. Hankinnat kohdistuvat muun muassa sosiaali- ja terveyspalveluihin, pelastustoimeen, lääkintälaitteisiin, toimitiloihin sekä tieto- ja viestintäteknisiin ratkaisuihin.

Vuoden 2026 kolmannen vuosineljänneksen lopusssa hankintasuunnitelmaan sisältyvistä hankinnoista 41 on valmistunut. Kahdeksan hankinnan osalta tarjouspyyntö on julkaistu ja 33 hankintaa on valmistelussa. Lisäksi osa vuodelle 2026 suunnitelluista hankinnoista on siirretty myöhemmille vuosille tai peruttu toimintaympäristössä, toiminnallisissa tarpeissa tai taloudellisissa edellytyksissä tapahtuneiden muutosten perusteella.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi neljännesvuosikatsauksen sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden katsauksen.

Päätös

Liitteet

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

Liite 6	Neljännesvuosikatsaus 1-9 2026
Liite 7	Keski-Suomen hyvinvointialueen kuukausiraportti Fokus 1-9/2026
Liite 8	Sopeuttamistoimenpiteiden toteutuminen 1-9 2026
Liite 9	Talousarviokirjan mittarit 1-9 2026
Liite 10	Keski-Suomen hyvinvointialueen hankintasuunnitelman tilanne 2026 Q3
Liite 11	Keski-Suomen hyvinvointialueen valmiusjohtoryhmä; tilannekuva ja valmiussuunnittelu hyvinvointialueella

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

52
Osallisuus- ja kumppanuusohjelma 2026-2029

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026
1405/00.04.00/2026

Valmistelija

järjestökoordinaattori Arto Lampila, p. 050 312 5271
osallisuuskoordinaattori Sonja Essel, p.050 478 5108
yhteiskuntasuhteiden päällikkö Anna-Liisa Heiskala, p.050 312 5276
palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Nykyinen osallisuusohjelma on hyväksytty aluevaltuustossa 29.11.2022 (§122). Sen liitteenä hyväksyttiin erillisinä asiakirjoina järjestöyhteistyön periaatteet, avustusohje sekä palveluntuottajayhteistyön periaatteet Keski-Suomen hyvinvointialueella. Kokonaisuuteen on liittynyt myös Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja hyvinvointialueen puitesopimus yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen periaatteiksi.

Syksyllä 2022 hyväksytty kokonaisuus on tarpeen päivittää vastaamaan hyvinvointilaueen nykyistä toimintaa ja sekä tehdyssä osallisuus- ja kumppanuustyössä esiin nousseita tarpeita. Ohjelmaa on valmisteltu yhdessä hyvinvointialueen palveluiden kanssa.

Uuteen osallisuus ja kumppanuusohjelmaan asetetaan tavoitteita sekä tunnistetaan toimenpiteitä, joilla edistetään osallisuutta kolmesta näkökulmasta:

- Asukas, asiakas- ja henkilöstöosallisuus
- Järjestö- ja seurakuntayhteistyö
- Palveluntuottajayhteistyö

Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välinen puitesopimus on päivitetty omana kokonaisuutena osana kuluvan valtuustokauden hyvinvointialuelain §14 mukaisia neuvotteluja. Aluevaltuusto on hyväksynyt 4.11.2025 (§ 80) Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen strategien yhteistyösopimuksen 1.1.2026 alkaen. Sopimusta täydentää aluehallituksen 10.3.2026 (§ 53) hyväksymä yhdyspintasuunnitelma.

Hyvinvointialueen osallisuus ja kumppanuustyössä on tunnistettu tarve määritellä aikaisempaa tarkemmin mitä osallisuus- ja kumppanuustyön tavoitteet ovat, millä toimenpiteillä niitä edistetään ja miten tavoitteiden etenemistä seurataan ja arvioidaan. Myös toimenpiteiden

aikatauluttamiselle sekä keskeisten vastuutahojen nimeämiselle on tunnistettu tarvetta. Kaikkien kokonaisuuksien valmistelussa ohjaavana asiakirjana on toiminut Keski-Suomen hyvinvointialueen strategia ja menestystekijäksi tunnistetut osallistuvat asukkaat sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen.

Asukas- , asiakas- ja henkilöstöosallisuuden kokonaisuuden valmistelun pohjana on käytetty myös aiempaa osallisuuskyselyä, joka toteutettiin joulukuussa 2025 sekä arjen työssä havaittuja tarpeita. Keskeisiä asioita asiakkaiden osallisuuden näkökulmasta on kohtaaminen ja vaikutusmahdollisuudet omaan hoitoon ja palveluun, erityisesti palveluihin hakeuduttaessa. Lisäksi asiakkaiden ja asukkaiden osallisuuden vahvistamisessa keskeistä on viestintä ja tiedottaminen saatavilla olevista palveluista ja vaikutusmahdollisuuksista. Henkilöstöosallisuuden kohdalla tulee vahvistaa erityisesti henkilöstön mahdollisuutta tulla kuulluksi ja kehittää omaa työtään.

Järjestö- ja seurakuntayhteistyössä tunnistetaan seurakunnat ja järjestöt keskeisiksi alueellisiksi kumppaneiksi, joiden osaamista, verkostoja ja toimintaa hyödynnetään keskisuomalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Kumppanuuden lähtökohtina ovat yhteinen tilannekuva, avoin yhteistyö ja yhteiset tavoitteet.

Tavoitteena on rakentaa aikaisempaa tavoitteellisempaa ja vaikuttavampaa kumppanuutta, joka näkyy säännöllisenä vuoropuheluna, järjestöjen ja seurakuntien osallistumisena kehittämistyöhön, toimintaedellytysten vahvistumisena sekä sujuvana yhteistyönä asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Arjen yhteistyössä korostuvat käytännölliset asiat: selkeät yhteyshenkilöt, ennakoitavat prosessit sekä esimekriksi hyvinvointialueen tilojen monipuolinen hyödyntäminen.

Palveluntuottajayhteistyön näkökulmasta keskeisiä asioita ovat yhteistyön lisääminen palvelujen ja palveluketjujen kehittämisessä, varhaisempi vuorovaikutus ja yhteinen tilannekuva. Myös sopimuskohtaisten laatu-, vaikuttavuus-, saatavuus-, ja kustannusvaikuttavuusmittareiden määrittäminen seurannan tueksi on yksi tavoite. Osallisuus- ja kumppanuusohjelman valmistelua on ohjannut strategian lisäksi hankintaohjelma. Valmistelun pohjana on käytetty myös elokuussa 2026 palveluntuottajille toteutettua kyselyä. Kyselyn vastauksissa esiin nostetut asiat ja teemat vastaavat hankintaohjelman neljää tavoitetta. Näitä on hyödynnetty osallisuus- ja kumppanuusohjelma tavoitteiden valmistelussa.

Osallisuus- ja kumppanuusohjelman valmistelussa kohderyhmiä on osallistettu seuraavavasti:

- Osallisuusohjelmaluonnos on ollut kommentoitavissa otakantaa.fi-palvelussa kaikille keskisuomalaisille ajalla 15.9-23.9.2026. Kyselyn

vastausten kautta hyvinvointalueen asiakasraati on laatinut oman kannanottonsa ohjelmaluonnokseen liittyen. Lisäksi olemme saaneet kommentteja Keski-Suomen romanityöryhmän jäseniltä sekä muutamalta järjestötoimijalta. Henkilöstöllä on ollut kommentointimahdollisuus Orchidea-alustalla loka-marraskuussa 2026.

- Järjestö- ja seurakuntayheistyön tavoitteita on käsitelty järjestö- ja seurakuntafoorumissa 11.6., 25.8. ja 27.10.
- Palveluntuottajafoorumissa ohjelmaa on käsittelty 31.8.2026, 19.10.2026 ja 19.11.2026.
- Lakisääteiset vaikuttamistoimielimet käsittelivät ohjelman kokouksissaan loka-marraskuussa. Lausunnoissaan he korostavat esimerkiksi läheisten osallisuuden turvaamista tilanteessa, jolloin asiakkan oma ääni ei kuulu. Lisäksi tulee saada tietoa siitä, miten lausunnot, aloitteet ja kannanotot ovat vaikuttaneet päätöksentekoon. Kaikki vaikuttamistoimielimet korostavat osallisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Lisäksi kohtaamiset ja kuulemiset tulee mahdollistaa virallisten vaikuttamisväylien lisäksi asukkaiden omassa ympäristössä.

Talous

Osallisuus ja kumppanuusohjelman toimenpiteet ovat osa hyvinvointialueen omaa toimintaa.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Osallisuus- ja kumppanuusohjelma tekee näkyväksi asukkaiden, asiakkaiden, henkilöstön sekä kumppaneiden osallistamisen tavat ja rakenteet sekä mitä osallisuus- ja kumppanuustyöllä tavoitellaan. Ohjelma edistää hyvinvointialueen alueen palvelujen ja toimintamallien asiakaslähtöistä kehittämistä sekä palvelujen käyttäjien näkemysten saamista osaksi hyvinvointialueen toimintaa.

Yhteenveto

Osallisuus -ja kumppanuusohjelma tukee kattavasti hyvinvointialueen strategian menestytekijöitä ja kuvaa mitä strategian menestystekijät tarkoittavat osallisuus- ja kumppanuustyössä. Osallisuus- ja kumppanuusohjelmalla on lisäksi kytkös myös alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan.

Toimivalta

Hallintosääntö 27 §

Esittelijä Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta antaa liitteen mukaisen lausunnon aluehallitukselle osallisuus- ja kumppanuusohjelmasta vuosille 2026–2029.

Päätös

Liitteet

Liite 12 Turvallisuuslautakunnan lausunto osallisuus- ja kumppanuusohjelmasta, luonnos

Liite 13 Osallisuus- ja kumppanuusohjelma 2026-2029

Oheisaineisto

Asiakasraadin kannanotto osallisuus- ja kumppanuusohjelmaan

Nuorisovaltuuston lausunto osallisuus- ja kumppanuusohjelmasta vuosille 2026-2029, 29.10.2026

Vammaisneuvoston lausunto osallisuus- ja kumppanuusohjelmaan

Vanhusneuvoston lausunto osallisuus- ja kumppanuusohjelmaan

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

53
Muut asiat

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta merkitsee muut asiat tiedoksi.

Päätös

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

54
Ilmoitusasiat

Turvallisuuslautakunta 18.11.2026

Esittelijä Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös